

rekening nam, konden de faculteiten die tot dusver altijd slechts één prijsvraag mochten uitschrijven, er nu bij toerbeurt twee voor haar rekening nemen. De eersten die deze eer in Groningen te beurt viel waren de theologen. Hun eerste vraag bij de ronde van 1853 betrof een exegetisch-dogmatische kwestie: als Jezus in Johannes 17 aan geen enkele hoofdgedachte van het christendom voorbij scheen te gaan, had hij daar dan ook melding gemaakt van de heilige geest; zo ja, deed hij dat dan op een andere manier dan in Johannes 14-16, en hoe dit verschil te verklaren? Het was duidelijk dat de faculteit een beoordeling wenste van de Groninger visie dat de Geest onmogelijk te beschouwen viel als de derde persoon van de triniteit; het niet vermelden van de Geest in Johannes 17 diende daarbij als belangrijk bewijs. Van de twee ingezonden verhandelingen werd er één afgekeurd; de andere, afkomstig van de Utrechtse student H.G. Hagen, werd een eervolle vermelding waardig gekeurd. Goud zat er voor Hagen niet in, omdat hij volgens het iudicium van de faculteit de kern van de kwestie meer had *gevoeld* dan *uiteengezet*.⁴⁷

De tweede vraag betrof de Voetiaanse en Coccejaanse twisten: wat was daarvan de oorsprong, de aard en de afloop; waarom veroorzaakte deze strijd geen schisma, zoals eerder bij remonstranten en contraremonstranten wel was gebeurd? Dat er in dit geval geen enkele reactie binnenkwam, zal te maken hebben gehad met de tijdsomstandigheden. Het gewenste antwoord was namelijk reeds lang bekend. In zijn verweer tegen De Cock c.s. in 1834 had De Groot er al op gewezen dat eerstgenoemde twisten hun nut hadden gehad en vervolgens waren verdwenen, 'omdat men ze natuurlijk heeft laten uitsterven', maar dat de tweede strijd nog steeds voortleefde en schade aanrichtte, 'dewijl de Dordsche Synode ze gewelddadig heeft pogen te onderdrukken'. Dat dit nog steeds zijn visie was, had hij in 1851 nog eens laten uitkomen, toen hij een hernieuwde aanval van G. Groen van Prinsterer op de Groninger school trachtte te pareren. Het geschil met Groen leefde weer op in oktober 1853, dus juist in de maanden die bestemd waren voor schrijven van de verlangde prijsverhandeling. Meijboom, die zijn leermeester publiekelijk was bijgefallen, werd toen namelijk uit Groningen naar Amsterdam beroepen; een heftige reactie van orthodoxe zijde was het gevolg. Een antwoord op de tweede prijsvraag zou daarom altijd neerkomen op roeren in het kerkelijk wespennest.⁴⁸

De kerk der toekomst

In mei 1855 besloot het GGG dat *Waarheid in Liefde* met ingang van 1857 vooral zou dienen 'ter opbouw van de Evangelisch Catholieke Kerk, de Kerk der toekomst'. Het plan, dat min of

⁴⁷ 'scriptor quaestionis cardinem sensisse magis quam exposuisse dicendus est'; Van Lieburg, *Prijsvragen*, 611. Vgl. H.N. van Teutem, 'De laatste nacht des Heeren. (...) Joh. XIII: 31 – XVII: 26', in *WiL* 1849, 99-147, 345-374; P. Hofstede de Groot, *De Groninger godgeleerden in hunne eigenaardigheid*. (...), Groningen 1855, 184.

⁴⁸ Van Lieburg, *Prijsvragen*, 612 (Quaestio historica). Hofstede de Groot, *Gedachten*, 110. P. Hofstede de Groot, *Een woord aan de hervormde gemeente te 's-Gravenhage* (...), 's-Gravenhage 1851, 10. Vgl. J. Vree, 'Publiciteit is bij de tegenwoordige staatsinstellingen een onmisbaar vereischte (...)', in: G.J. Schutte, J. Vree (red.), *Om de toekomst van het protestantse Nederland*. (...), Zoetermeer 1998, 191-227, m.n. 216v.